

Zdrúženje industrije pijač podpira

Uvedbo kavcijskega sistema za embalažo pijač in predlaga glavna izhodišča ter usmeritve

Gre za pomemben korak k trajnostnemu in krožnemu gospodarstvu

Sporočilo medijem

Ljubljana, 26. maj 2023; Danes je Zdrúženje industrije pijač pri GZS-Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij širši zainteresirani javnosti predstavilo zaključke dvoletne študije o uvedbi kavcijskega sistema na področju ločenega zbiranja plastenk in pločevink pijač v Sloveniji. Gre za prvo vseobsežno študijo na tem področju v Sloveniji. Študija potrjuje, da v Sloveniji potrebujemo kavcijski sistem za izpolnitev ciljev do leta 2025 in 2029 na področju ločenega zbiranja PET in recikliranja. Sistem naj bi vključeval PET plastenke in pločevinke iz kategorij brezalkoholne pijače, embalirana voda, sokovi in nektarji, pivo, mešanice na osnovi piva/vina. Predlagana višina kavcije je 0,20 EUR, ki naj bo obdavčena z 0 % DDV za kavcijo. Študija poudarja, da Slovenija potrebuje en nacionalni sistem, ki ga na neprofitni osnovi vodi administrator in je zadolžen za celotno organizacijo delovanja sistema in upravljanje. Udeležba proizvajalcev pijač je obvezna, prav tako prevzem s strani prodajnih mest. Za uvedbo kavcijskega sistema bomo potrebovali najmanj 18 mesecev. Predstavniki industrije pijač s študijo želijo aktivno sodelovati pri načrtovanju in implementaciji sistema, ki bo učinkovito reševal izzive ravnanja z odpadno embalažo ter ponovne rabe surovin. Dogodka se je udeležil mag. Bojan Kumer, minister za okolje, prostor in energijo in preko 60 predstavnikov različnih deležniških organizacij in podjetij.

Povzemamo glavne rezultate študije, ki jo je za Zdrúženje industrije pijač opravil mednarodni strokovnjak z Norveške, Ole Lund Haugen.

V Sloveniji obstaja tveganje nedoseganja slovenskih/EU ciljev (2025 in 2029) na področju ločenega zbiranja PET, recikliranja. Stopnja recikliranja je danes za kovinsko embalažo 59 %, plastično embalažo 45 % in za steklo 98 %. Z uporabo nove metode kalkulacije stopnje recikliranja bo delež ločenega zbiranja manjši od trenutnega. Pri zbiranju imamo 2 veliki kategoriji po tržnih deležih in sicer 42 % delež piva in 28 % delež vode. Prevladujeta dve glavni vrsti embalaže 53 % pločevinke in 47 % PET. Posebnost Slovenije je tudi struktura trgovine. Na trg damo v Sloveniji na leto okoli 510 mio enot embalaže pijač.

V študiji je bil največji poudarek dan proučitvi naslednjih prednostnih področij in glavnih izhodišč za kavcijski sistem:

- cilji in tipi sistema ter razlikovanje med njimi (ponovno polnjenje/enkratna uporaba),
- denarni tok,
- dejavniki uspeha in učinkovitosti,
- višina kavcije (čim manj zmedenosti pri potrošniku in maksimiranje koristi za okolje),
- kategorije in embalaža,
- potrošnik (zadostiti njegovim potrebam se odraža na učinkovitosti sistema),
- obveznost vključenosti,
- prevzemna mesta,
- visoka stopnja vračil,
- formula za koncept upravljanja in stroškov nadomestil,
- infrastruktura trga,
- marketing in promocija,
- zlorabe in preprečevanje le-teh,
- finančni model in organizacija sistema,
- kavcija in DDV,
- lastništvo nad materiali in dostopnost,
- mapiranje deležnikov,
- kritične točke in tveganja za implementacijo in
- časovnica.

Študija ugotavlja, da kavcijski sistem v Sloveniji potrebujemo za izpolnitev ciljev za leti 2025 in 2029 ter zagotavljanje zadostnih količin recikliranega materiala za krožno gospodarstvo. Predlaga, da je slovenski kavcijski sistem shema ločenega zbiranja za doseganje ciljev Slovenije in SUP (EU) ter zagotavlja zadostno količino recikliranega materiala za doseganje sedanjih in prihodnjih ciljev na področju rPET. Udeležba proizvajalcev pijač je obvezna, prav tako prevzem s strani prodajnih mest. Posebej poudarja, da Slovenija potrebuje en nacionalni sistem, ki ga na neprofitni osnovi vodi t.i. administrator. Slednji je zadolžen za celotno organizacijo delovanja sistema in upravljanje, vodi ga odgovorni sektor, tj. sektor proizvodnje pijač. Potrošnikom mora biti kavcija v celoti povrnjena in prikazana ločeno od maloprodajne cene pijače. Vzpostavitev kavcijskega sistema za SUP embalažo je dopolnitev oz. nadgradnja kavcijskega sistema za embalažo za ponovno polnjenje. Pomembno je, da je kavcijski sistem transparenten sistem, ki za svojo vzpostavitev zahteva več časa, najmanj 18 mesecev od podelitve licence podjetju administratorju.

Zdrúženje industrije pijač pri GZS – Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij pri vzpostavitvi kavcijskega sistema v Sloveniji predlaga, da slednji zajame PET plastenke in pločevinke v naslednjih kategorijah: brezalkoholne pijače, embalirana voda, sokovi in nektarji, pivo ter mešanice na osnovi piva/vina. Zajel bi se volumen embalaže od 0,1 ml do 3,0 l. Predlaga tudi višino kavcije 0,20 EUR, ki ni obdavčljiva z DDV. Predlaga, da se oblikuje en centralni zbirni in sortirni center (v osrednjem delu Slovenije) ter dve lokalni središči (prekmurski in primorski del Slovenije). Potrebno pa bo izvesti tudi študijo mapiranja trgovin in prodanih volumnov/prevzemnih količin.

Kavcijski sistem za embalažo pijač je vzpostavljen in delujoč že v 13 državah Evropske unije: Danska, Estonija, Finska, Hrvaška, Islandija, Latvija, Litva, Malta, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Slovaška in Švedska. Tudi v Sloveniji imamo že vzpostavljen kavcijski sistem za povratno stekleno embalažo.

Pri kavcijskem sistemu za embalažo pijač za enkratno uporabo potrošniki plačajo kavcijo, ki se jim ob vrnitvi embalaže ali izdelka vrne. Kavcijski sistem na področju embalaže pijač potrošnikom ponuja ekonomsko spodbudo, da vrnejo prazno embalažo v trgovino, z namenom, da se zagotovi njihova ponovna uporaba ali recikliranje. Po tem sistemu se v glavnem zbirajo plastenke od pijač in pločevinke.

Prednosti kavcijskega sistema so številne, pri čemer so ključne:

- sledenje in doseganje sedanjih in prihodnjih okoljskih materialnih ciljev Slovenije na področju zbiranja in recikliranja (visoke stopnje vračanja),
- zmanjševanje onesnaženja, smetenja, emisij CO₂,
- visoka razpoložljivost t.i. food-grade recikliranega PET in aluminija (zaprta zanka, plastenka za plastenko),
- zmanjševanje porabe deviškega materiala z višjo stopnjo porabe recikliranega materiala,
- omejevanje pronicanja plastičnih mikrodelcev v okolje,
- dvig okoljskega zavedanja pri potrošniku ob ustreznem in konstantnem pristopu ozaveščanja, informiranja in spodbujanja ter
- nenazadnje kavcijski sistem je primer učinkovitega sistema v kontekstu krožnega gospodarstva.

Strokovnega dogodka se je udeležilo preko 50 predstavnikov različnih deležniških organizacij in podjetij. Na njej je sodeloval tudi minister za okolje, prostor in energijo, mag. Bojan Kumer, ki je ob tej priložnosti povedal: »*Kot okoljsko ministrstvo moramo skrbeti za ustrezne politike okolja, ki zajemajo kompleksnost ukrepov za trajnostno in odgovorno ravnanje z našimi viri in, ki preprečujejo onesnaževanja okolja. Sistem vračila kavcije je okoljska pobuda, katere namen je spodbujati krožno gospodarstvo in zmanjšati je onesnaževanje z uporabljen embalažo pijač. Zato smo na ministrstvu mnenja, da je kavcijski sistem upravljanje ukrep do dosego ciljev na področju embalaže pijač, poleg tega zmanjšuje količine odpadkov v okolju, ohranja vire, spodbuja krožno gospodarstvo in preprečuje tudi onesnaževanje s plastiko, kar je velika globalna skrb.*«

Predsednik Zdrúženja industrije pijač pri GZS-Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij, Marian Šefčovič, je izpostavil: »*»Z našimi aktivnostmi želimo doprinesiti k doseganju ciljev države na področju ločenega zbiranja embalaže pijač. Študija, ki jo je za nas opravil mednarodni strokovnjak, nam ponuja vpogled v podrobnosti kavcijskega sistema. Ta mora odražati vse karakteristike slovenskega trga, potrošnika, trgovine in proizvodnje pijač. Sistem mora biti transparenten in potrošniku prijazen, za sektor pijač pa mora zagotavljati zaprti krog recikliranja, po principu plastenka za plastenko, pločevinka za pločevinko.*«

»*Zaključki in priporočila, ki izhajajo iz študije so odlična popotnica vsem nadaljnjim aktivnostim Zdrúženja industrije pijač in nenazadnje tudi nekaterih drugih članov Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij pri GZS, ki jih vzpostavitev kavcijskega sistema zadeva. Zato ostajamo ne samo aktivni sogovornik države, temveč tudi proaktiven deležnik.*«, je še dodala dr. Tatjana Zagorc, direktorica GZS-Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij.«

Zdrúženje industrije pijač (ZIP) je sektorsko združenje v okviru GZS-Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij (GZS-ZKŽP) in reprezentativni predstavnik sektorja. ZIP združuje, povezuje in zastopa interese industrije pijač v odnosu do državnih organov in evropskih panožnih združenj, oblikuje stališča in zagotavlja strokovno pomoč članstvu. ZIP je aktivni član evropskega združenja za brezalkoholne pijače (UNESDA) in evropskega združenja proizvajalcev naravnih mineralnih vod (NMWE). Člani so Atlantik Droga Kolinska d.o.o., Bio-Sad d.o.o., Coca-cola d.o.o., Sivojarna d.o.o., Costella d.o.o., Dana d.o.o., Fructal d.o.o., Nektar d.o.o., Viperi d.o.o., in Vital Laško Unions d.o.o., Radenska d.o.o., Roiss d.o.o. (Red Bull), Vipi d.o.o. in Vital Mestinje d.o.o..

Prilagamo tudi fotografije: [fotografija 1](#), [fotografija 2](#), [fotografija 3](#), [fotografija 4](#), [fotografija 5](#), [fotografija 6](#).

Dodatne informacije:

mag. Anita Jakuš, 041 791 224, anita.jakus@gzs.si